

Setembre crític | | Actualitzat el 03/02/2017 a les 17:34

Vic encara manté la inscripció de record al general Mola 42 anys després de la mort de Franco

L'Ajuntament s'escuda en el fet que la inscripció està en un carrer propietat del veïnat per no donar compliment a la llei de la Memòria Històrica aprovada el 2007 | Joaquim Albareda, David Fernández i Judit Caballeria, aquest divendres a un acte de memòria històrica a Manlleu. Diumenge se'n fa un a Vic d'homenatge a les víctimes dels bombardejos feixistes de 1938 i 1939

Inscripció de record al general Mola, a l'entrada del passatge Gaudí de Vic | Josep Comajoan

Camí dels 42 anys de la mort del dictador Francisco Franco, Vic continua senyalitzant amb lletres de grans dimensions gravades al terra de l'actual passatge Gaudí amb el nom de «Pje. Gral. Mola», en record de qui va ser màxim instigador del cop d'estat militar de 1936 que va donar origen a la guerra civil espanyola i posterior dictadura. Una guerra on el general Emilio Mola va comandar les tropes del Nord, tristament cèlebres per la seva crueltat. També va ser el responsable d'haver ordenat els bombardejos, amb un menyspreu absolut pels danys patits per la població civil, de diferents poblacions d'Euskal Herria. Aquest dijous, 2 de febrer, va fer 38 anys de l'entrada de les tropes franquistes a Vic i que La Vanguardia obrís amb un titular que anava de banda a banda de la portada: «¡¡Vich vuelve a ser de España!!».

I la inscripció en record del general Mola continua brillant al terra d'un dels carrers de Vic més de nou anys després de l'aprovació de la llei de la Memòria Històrica, que obliga les administracions públiques, com l'Ajuntament de Vic, a «prendre les mesures oportunes per a la retirada d'escuts,

insígnies, plaques i altres objectes o mencions commemoratives d'exaltació, personal o col·lectiva, de la sublevació militar, de la Guerra Civil i de la repressió de la Dictadura». L'equip de govern s'escuda des de fa anys en el fet que la inscripció és al terra d'un carrer que no és propietat de l'Ajuntament, sinó del veïnat. I que l'Ajuntament, davant la inacció del veïnat, no vol crear greuge comparatiu amb altres carrers on també es podria actuar. Així han coincidit a explicar-ho aquesta setmana el regidor d'Obres, Toni Serrat, i la de Cultura, Susagna Roura. L'equip de govern, prescindint del significat d'exaltació del feixisme que representa mantenir la inscripció en honor del general Mola, posa el cas a la mateixa altura d'altres carrers propietat del veïnat on si s'hi hagués d'actuar seria per fer-hi senzilles millores del ferm. Casos, aquests últims, a diferències des relacionats amb la memòria històrica, que a dreta llei sí que haurien d'anar a càrrec del veïnat.

La inscripció es troba just a l'entrada d'un carrer de poc més de 50 metres. És una inscripció fet al terra d'una forma peculiar, ja que es va picar sobre el ferm del carrer el nom del general Mola i després es va reomplir amb un material diferent per donar-li més consistència a la inscripció i perquè no s'esborrés amb el temps. Això, segons Toni Serrat, és una dificultat afegida, ja que s'haurien d'esbotzar «potser 16 metres quadrats de carrer», però això obligaria a refer el ferm de la totalitat del carrer. Una via, com hem dit, de poc més de 50 metres. Ara per ara, l'Ajuntament no té cap pressupost actualitzat del cost que representaria l'obra per donar compliment a la llei de la Memòria Històrica, i també a una moció presentada pel grup de Capgirem Vic al ple del 9 de setembre de 2015 i aprovada amb els vots de tots els grups excepte la Plataforma Vigatana de Josep Anglada. Des de finals d'octubre, la inscripció de color blanc que exalta la figura del general Mola llueix una capa de pintura vermella fruit d'una acció en contra del manteniment de simbologia feixista a la ciutat de Vic. L'acció va ser reivindicada per Arran, l'organització juvenil de l'esquerra independentista, en un comunicat on deien que «ni els costos econòmics d'esborrar-les, ni la propietat privada del passatge on s'ubiquen les lletres de «Pje Gral Mola», justifiquen l'exaltació al carrer d'un dels líders del cop d'estat feixista del 1936».

El general Mola, alt i amb ulleres, al costat de Franco, pels carrers de Burgos l'any 1936

Qui era el general Mola?

Emilio Mola Vidal havia nascut el juliol de 1887 a Villa Clara, a Cuba, quan encara era colònia espanyola. Fill d'un capità de la Guàrdia Civil destinat a aquella illa, perduda la colònia el 1898, la família va tornar a Espanya, on el 1904 el jove Emilio va ingressar a l'Acadèmia d'Infanteria de Toledo per començar una carrera militar que el portaria, 32 anys després, a liderar amb Franco i altres militars d'ultradreta la sublevació contra el govern de la República. Abans, però, com a oficial de les Fuerzas Regulares Indígenas havia participat en les guerres colonials al nord d'Àfrica. El 1927, de fet, va obtenir la seva primera destinació com a general a la comandància militar de Larraix, a l'antic Protectorat Espanyol del Marroc. El 1932, ja en plena República, va ser empresonat i separat del servei actiu després d'associar-lo a la sublevació liderada pel general José Sanjurjo. El 1933, però, va ser amnistiada i va reingressar a l'exèrcit, on va començar a col·laborar en l'Estat Major Central amb Francisco Franco i altres militars d'alta graduació. El 1935 va ser nomenat comandat militar de Melilla i després cap superior de les Forces del Marroc.

Va ser a primers de març de 1936 que els militars colpistes van designar Mola com a cap per preparar la insurrecció que va portar al cop d'estat del 18 de juliol que va donar origen a la guerra civil espanyola. El 25 de maig, Emilio Mola firmava l'anomenada instrucció reservada número 1 on ja apuntava quin havia de ser el to de la insurrecció: «Se tendrá en cuenta que la acción ha de ser en extremo violenta para reducir lo antes posible al enemigo, que es fuerte y bien organizado. Desde luego, serán encarcelados todos los directivos de los partidos políticos, sociedades o sindicatos no afectos al movimiento, aplicándoseles castigos ejemplares a dichos individuos para estrangular los movimientos de rebeldía o huelgas». El 19 de juliol, amb el cop militar ja en marxa, ordenava en la instrucció reservada número 5: «Hay que sembrar el terror, hay que dejar la sensación de dominio eliminando sin escrúpulos ni vacilación a todos los que no piensen como nosotros. Tenemos que causar una gran impresión, todo aquel que sea abierta o secretamente defensor del Frente Popular debe ser fusilado».

Com a comandant màxim de l'Exèrcit del Nord, Mola va ordenar el bombardeig de diverses poblacions d'Euskal Herria. Que l'exèrcit comandat per Mola era conscient que els bombardejos sobre ciutats basques no només anaven adreçats a objectius militars, sinó també a la població civil queda evident amb el text de l'octaveta firmat pel mateix general insurrecte sobre la ciutat de Bilbao el 18 de novembre de 1936, on alertava que es donava una setmana de marge per abandonar la ciutat si no es volia prendre mal: «Vascos y montañeses: Conquistados Irún y San Sebastián por mis tropas, inmediatamente voy a dar orden prosigan las operaciones sobre las provincias de Vizcaya y Santander. En evitación de derramamiento de sangre inocente, os doy un largo plazo para que puedan ser puestos a salvo los no combatientes de ambos sexos, en inteligencia de que nada tienen que temer los ciudadanos que quieran venir a nuestro campo. Sólo los que sean responsables de delitos contra el derecho de gentes, devastación y saqueo, tendrán que temer la justicia, por mediación de tribunales competentes; pero nunca de la arbitrariedad ni del terror. Igual práctica se seguirá con los jefes militares que han sido cabezas directoras de la rebelión [sic] roja. A partir de una hora del 25 del corriente, quedo en libertad de acción para proceder contra los objetivos tácticos y estratégicos con la violencia que las necesidades militares lo requieran. A partir de esa fecha ningún bombardeo aéreo será anunciado. Para adoptar una decisión se dá tiempo suficiente. Valladolid 18 de noviembre de 1936. El General Jefe del Ejército del Norte. Mola». D'entre tots els bombardejos sobre poblacions basques, però, ha quedat tràgicament per a la història va ser el que, amb la col·laboració de la Legió Cóndor de l'exèrcit nazi alemany i de l'Aviació Legionària de l'exèrcit feixista italià, van perpetrar el 26 d'abril de 1937 sobre la ciutat biscaïna de Gernika. El bombardeig va provocar més de mil morts, que el govern basc de l'època va quantificar en 1.645, a més de centenars de ferits. Emilio Mola, per la seva part, va morir el 3 de juny de 1937, en plena guerra, a causa d'un misteriós accident d'aviació a la província de Burgos.

L'estira i arronsa entre Ajuntament i el veïnat d'aquest carrer del barri de la Calla permet que la ciutat de Vic continuï tenint una gran inscripció a honor i glòria de qui va ordenar el bombardeig de

Gernika i va liderar la insurrecció contra el govern de la República que donar origen a la guerra civil espanyola i posterior dictadura franquista.

Portada de La Vanguardia del 2 de febrer de 1939

Vic no va retirar el títol de fill adoptiu de la ciutat a tres generals franquistes fins el setembre de 2016

I si la inscripció al general Mola continua al terra del passatge Gaudí, tres generals franquistes més van mantenir el títol de fill adoptiu de la ciutat fins que el ple del 14 de setembre passat els el va retirar, seguint el que els obligava la moció presentada per Capgirem Vic un any abans, i després d'anys de reivindicar-ho des l'esquerra independentista vigatana, fins aleshores infructuosament davant l'enrocament dels diferents governs municipals. Els tres militars espanyols als quals es va retirar la distinció de fill honorífic de Vic són els següents:

Antonio Correa Veglison. Com Franco i Mola, havia estat amb l'exèrcit a les colònies del nord d'Àfrica, on estava destinat quan hi va haver del cop d'estat militar. Va lluitar al Front d'Aragó i a les batalles de Madrid i de l'Ebre. Entre febrer i juliol de 1939 va ser governador civil de Girona i va ser el responsable de l'execució de Carles Rahola. També va ser conseller nacional de la Falange Española i comissari general d'Informació.

Rafael García Valiño. Després d'haver servit també al nord d'Àfrica, durant la guerra va ser un estret col·laborador del general Mola, i va tenir un paper decisiu en la batalla de l'Ebre. El 1939 va ser nomenat cap de l'Estat Major Central de l'Exèrcit. El 1942 va ser ascendit a tinent general i es va convertir en el general més jove d'Espanya.

Miguel Rodríguez Martínez. Nascut com Mola a l'antiga colònia espanyola de Cuba, el 1943 va ser nomenat cap de la divisió cuirassada i la seva carrera militar va prosseguir amb diversos ascensos a general de divisió el 1946 i tinent general el 1953. Va ser procurador a Corts des de 1958.

Vic no ha estat l'única ciutat d'Osona que en aquesta legislatura ha retirat distincions a militars espanyols i polítics franquistes. El ple de l'Ajuntament de Manlleu del 21 de juliol de 2015 aprovava una moció presentada per la CUP on es canviava la nomenclatura dels carrers General Weyler, Vázquez de Mella i Casanovas Tona, alhora que es retirava el títol de fill adoptiu de Manlleu al general Valeriano Weyler i a Manuel González Garriga. Weyler va ser un militar que, com a capità general de Cuba, va esclafar les revoltes independentistes de José Martí i Máximo Gómez. El 1909, sent capità general de Catalunya, va reprimir amb extrema duresa les protestes de l'anomenada Setmana Tràgica de Barcelona. Josep Casanovas Tona, per la seva part, va ser entre 1939 i 1941, el primer alcalde franquista, en una època de forta repressió. Ja havia estat alcalde entre 1926 i 1930 durant la dictadura de Primo de Rivera. Manuel González Garriga també havia estat alcalde durant el franquisme i cap local del Movimiento. Finalment, Juan Vázquez de Mella va ser un polític asturià tradicionalista, integrista i ultracatòlic que va ostentar diversos càrrecs durant la Restauració.

Actes de memòria històrica a Manlleu i Vic

La CUP de Manlleu organitza aquest divendres un acte per reivindicar la necessitat de recuperar «la història oblidada del Manlleu rebel». Ho fan coincidint amb el 78è aniversari de l'entrada de les tropes franquistes a Manlleu, la matinada del 4 de febrer de 1939. L'acte es farà a 2/4 de 8 del vespre a l'Ateneu de Manlleu. Sota el títol de «Recuperem la memòria històrica de Manlleu», hi participaran Joaquim Albareda, historiador manlleuenc; David Fernández, periodista i exdiputat de la CUP-AE; Judit Caballeria, historiadora i membre de la CUP de Manlleu, i Anna Solans i Nil Solans, que hi posaran el toc musical.

L'esquerra independentista de Vic, junt amb Unitat contra el Feixisme i el Racisme (UCFR) i Mares amb Veu, també organitzen diumenge a Vic un acte de record de les víctimes dels bombardejos feixistes sobre la ciutat, entre desembre de 1938 i gener de 1939, just abans de l'entrada de les tropes franquistes, el 2 de febrer de 1939. L'acte, com en anys anteriors, serà al costat del Temple Romà, on hi ha la placa que recorda les víctimes dels bombardejos. Començarà a les 6 de la tarda.

Aquest any a Vic s'afegeix a l'acte popular que organitza l'esquerra independentista un d'institucional organitzat per l'Ajuntament. L'acte, que també forma part dels compromisos contrets arran de l'aprovació de la moció presentada els setembre de 2015 per Capgirem Vic. L'acte es farà el 16 de febrer a les 7 de la tarda a la Sala de la Columna de l'Ajuntament, i consistirà en una conferència de Josep Casanovas, historiador i professor de la UVic, sobre «La Guerra Civil a Vic (1936-1939): cues, cartes i bombes». L'Ajuntament ha fet una crida a familiars o coneguts de les víctimes dels bombardejos feixistes i a la ciutadania en general perquè contactin amb el consistori per poder se presents en l'acte commemoratiu. Tothom qui tingui informació pot contactar amb l'adreça comunicacio@vic.cat.

78 anys després de l'entrada de les tropes franquistes a Manlleu, **hem esborrat tres noms de carrers relacionats amb el feixisme i eliminat dos títols honorífics franquistes**, però queda molta feina per fer.

RECUPEREM LA MEMÒRIA HISTÒRICA DE MANLLEU

Acte públic amb les intervencions de

Joaquim Albareda
historiador

David Fernàndez
exdiputat de la CUP-AE al Parlament

Judit Caballeria
historiadora i membre de la CUP Manlleu

Anna Solans i Nil Solans
música

Divendres, 3 de febrer 2017
a 2/4 de 8 del vespre a l'Ateneu de Manlleu

(C/ Enric Delaris, 59)

www.manlleu.cup.cat

